USE OF COMPUTERS AND COMPUTER GAMES IN PRESCHOOL EDUCATION

Michaela HAMPLOVÁ – Jiří DOSTÁL

Abstract: The article illustrates the results of a research which aimed at determining the extent of usage of computers and computer games in upbringing and education in nursery schools. The research was also concerned with attitudes of educators towards the use of computers in nursery schools.

A performed investigation proved, among others, that the use of computers and computer games in pre-school education is disputable; on one hand, there is a group of supporters who use computers every day, on the other hand, there are teachers who completely reject the use of computers.

Key words: computer, computer game, pre-school education, teacher.

VYUŽITÍ POČÍTAČŮ A POČÍTAČOVÝCH HER V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Resumé: Článek seznamuje s výsledky výzkumné sondy, která se orientovala na zjištění míry využívání počítačů a počítačových her při výchově a vzdělávání v mateřských školách. Dále byly zkoumány postoje pedagogických pracovníků k využívání počítačů v mateřských školách.

Realizovaným šetřením se podařilo mj. prokázat, že využívání počítačů a počítačových her v předškolním vzdělávání má rozporuplný charakter, na jedné straně existuje skupina příznivců, kteří počítače každodenně využívají, na druhé straně jsou pedagogové, kteří využívání počítačů zcela zavrhnou.

Klíčová slova: počítač, počítačová hra, předškolní vzdělávání, učitel.

1 Úvod

Využívání počítačů ve vzdělávání na základních, středních a vysokých školách není již ničím výjimečným. Zaměříme-li se však na mateřské školy, lze oprávněně vznést pochybnosti. Na základě náhodných místních šetření se prokázalo, že existují značné rozdíly, jelikož některé mateřské školy byly počítači moderně vybaveny, ostatní však nikoliv. To bylo impulzem k provedení výzkumného šetření, které by přineslo základní poznatky o využívání počítačů v mateřských školách v rámci Olomouckého kraje a poukázalo na základní problémy a úskalí s tím spojené.

Důvodem šetření byla i skutečnost, že pozornost se v ČR stále častěji zaměřuje i tímto směrem a dochází k postupné modernizaci vybavení škol. Např. v roce 2011 se do vybraných ostravských mateřských škol prostřednictvím iniciativy zřizovatelů, společnosti IBM a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dostalo 68 počítačových stanic KidSmart Young Explorer v rámci celosvětové iniciativy IBM KidSmart Early Learning Program (1). Dětem předškolního věku (od 3 let) je tak umožněno naučit se zdravému přístupu k informačním technologiím a hravou formou rozvíjet počítačovou gramotnost. Speciální softwarové programy, kterými jsou počítače

vybaveny, napomáhají rozvíjet znalost jazyka, matematiky, vědy i humanitních oborů.

Stanice KidSmart Young Explorer jsou instalovány do mateřských škol po celé České republice. Softwarové vybavení každé počítačové stanice se skládá z šesti oddílů, z nichž každý přispívá k rozvoji odlišných znalostí, dovedností a postojů. Jako celek tak pomáhá dětem rozvíjet nejen logické myšlení, ale i časovou a prostorovou představivost, umožňuje jim procvičit si základní matematické znalosti a přispívá k rozvoji jazykového vyjadřování.

Obsažené programy u dětí vhodným způsobem podporují představivost a tvořivost a umožňují jim v rámci řešení daných úloh samostatně objevovat nové poznatky, k čemuž přispívá i skutečnost, že úkoly se systematicky neopakují a děti tak musí pokaždé znovu hledat kreativní řešení.

Moderní vzdělávací technologie umožňují efektivní rozvoj osobnosti jedince nejen po stránce rozumové. Tento rozvoj by měl probíhat prostřednictvím aktivního učení, kdy dítě vyvíjí učební činnost vycházející ideálně z vlastního zájmu, bez zřetelného „tlaku“, relativně bez cizí pomoci. Činnost dítěte však musí být cíleně zaměřená, řízená, kontrolovaná a hodnocená. K tomu, aby se děti mohly aktivně učit, je nutné vytvářet vhodné situace s využitím aktivizačních prostředků.

2 Charakteristika vzorku respondentů

Respondenty v rámci realizované výzkumné sondy byli pedagogičtí pracovníci mateřských škol na území Olomouckého kraje. Z hlediska věkové struktury byli respondenti složeni v celku vyváženě z mladších i starších pedagogů, což přehledně dokládá níže uvedená tabulka. Všichni respondenti byli představováni ženami.

Věková kategorie respondentů	Četnost	Relativní četnost
do 40 let	31	0,437
nad 41 let	40	0,563
Σ 71	1,000	

Tab. č. 1: Struktura respondentů dle věku

Nadpoloviční většinu dotázaných tvořily středoškolsky vzdělané učitelky (39 respondentů), další početnou skupinou jsou učitelky s vysokoškolským vzděláním, které byly v průzkumu zastoupeny 21 respondenty. Nejméně bylo respondentů, kteří své nejvyšší dosažené vzdělání získali na vyšší odborné škole, a to 3 učitelky. Z tohoto důvodu byly kategorie VOŠ a VŠ vzdělání pro účely dalšího vyhodnocování sloučeny do jedné skupiny.

Stupeň vzdělání respondentů	Četnost	Relativní četnost
středoškolské	39	0,549
vyšší odborné	3	0,042
vysokoškolské	29	0,408
Σ 71	1,000	

Tab. č. 2: Struktura resp. dle úrovně vzdělání

Respondenti byli složeni z pedagogů působících na vesnických školách i městských školách. Téměř tříčtvrtinové zastoupení měli pedagogové pracující na vesnických mateřských školách, konkrétně 72 %. Ostatních 20 pedagogických pracovníků mateřských škol působilo ve městech.

MŠ, ve které respondent pracuje	Četnost	Relativní četnost
na vesnici	51	0,718
ve městě	20	0,282
Σ 71	1,000	

Tab. č. 3: Struktura resp. dle místní příslušnosti

3 Výsledky výzkumného šetření

Nejdříve jsme se zaměřili na zjištění skutečnosti, v jaké míře mají děti přístup k počítači. Podařilo se zjistit, že v 72 % mají děti přístup k počítači. Ve zbylých 28 % nemají děti přístup k počítači. V komparaci s průzkumem realizovaným v roce 2010 došlo k rozšíření přístupu k počítačům dětmi (srovnej Hamplová, 2010).

Dotazníková položka: Mají děti ve Vaší MŠ k dispozici počítač?

Přístup dětí k počítači	Četnost	Relativní četnost
ano	51	0,718
ne	20	0,282
Σ 71	1,000	

Tab. č. 4: Přístup dětí k počítači

Dále jsme se zaměřili na zjištění toho, jak je počítač dětmi využíván. V rámci dotazníku jsme na výběr nabídli respondentům následující možnosti: didaktické výukové programy, počítačové hry, internet, počítač děti nemají k dispozici. 51 dotázaných učitelek shodně uvedlo didaktické výukové programy a počítačové hry jako smysluplné využití počítače pro děti v mateřské škole. Jen 14 učitelek dětem umožňuje objevování či hraní pomocí internetu. Možnost jiné, kterou uvedli 3 respondenti, dále neupřesnili.

Dotazníková položka: Za jakým účelem je dětmi počítač využíván?

Účel využití počítače	Četnost	Relativní četnost
didaktické výukové programy	51	0,367
počítačové hry	51	0,367
internet	14	0,101
počítač děti nemají k dispozici	20	0,144
jiné	3	0,022
Σ 139	1,000	

Tab. č. 5: Oblasti využití počítače dětmi

Zajímalo nás, v jaké míře děti hrají počítačové hry. Bylo zjištěno, že nejčastěji mohou děti předškolního věku hrát počítačové hry u dotázaných učitelek několikrát za týden nebo jednou týdně, a to celkem ve 40 % případů. Méně

obvyklé je pak zařazení počítačových her každý den, toto umožňuje 7 respondentů. 1x za 14 dní nebo méně často zařazuje počítačové hry do vzdělávání 15 učitelek mateřských škol.

Dotazníková položka: Jak často mohou hrát děti ve Vaší třídě počítačové hry?

Četnost zařazení počítačových her	Četnost	Relativní četnost
každý den	7	0,099
několikrát týdně	17	0,239
1x týdně	12	0,169
1x za 14 dní	4	0,056
méně často	11	0,155
počítač děti nemají k dispozici	20	0,282

Σ 71 1,000

Tab. č. 6: Četnost hraní počítačových her

Vyhodnocení výsledků jsme provedli zvlášť pro mladší a zvlášť pro starší pedagogické pracovníky. Výsledky jsou zřetelné z níže uvedených tabulek.

Bylo zjištěno, že mladší učitelky do 40 let věku zařazují počítačové hry dětem méně často, nežli jejich starší kolegyně nad 41 let. Celkem ve 24 případech u starší skupiny mohou děti hrát

počítačové hry minimálně jednou týdně. Z uvedeného vyplývá, že spíše mladší učitelky jsou v případě počítačových her pro děti rezervovanější.

Četnost zařazení počítačových her učitelkami do 40 let věku	Četnost
každý den	1
několikrát týdně	6
1x týdně	5
1x za 14 dní	3
méně často	5
počítač děti nemají k dispozici	11

Σ 31

Tab. č. 7: Četnost hraní poč. her - do 40 let

Četnost zařazení počítačových her učitelkami nad 41 let věku	Četnost
každý den	6
několikrát týdně	11
1x týdně	7
1x za 14 dní	1
méně často	6
počítač děti nemají k dispozici	9

Σ 40

Tab. č. 8: Četnost hraní poč. her - nad 41 let

Graf č. 6: Četnost hraní počítačových her – srovnání dle věku pedagogů

Dále jsme provedli třídění podle toho, zda mají pedagogové středoškolské nebo vysokoškolské (příp. vyšší odborné) vzdělání.

Bylo předpokládáno, že respondenti s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním budou počítačové hry pro děti v mateřské škole

zařazovat častěji, než jejich středoškolsky vzdělané kolegyně, sonda ukázala opak. S menší frekvencí hraní počítačových her se setkávají děti svěřené učitelkám s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním.

Četnost zařazení počítačových her učitelkami s VOŠ a VŠ vzděláním	Četnost
každý den	2
několikrát týdně	6
1x týdně	3
1x za 14 dní	4
méně často	9
počítač děti nemají k dispozici	8

Σ 32

Tab. č. 9: Četnost hraní poč. her - s VOŠ a VŠ vzděláním

Četnost zařazení počítačových her učitelkami se SŠ vzděláním	Četnost
každý den	5
několikrát týdně	8
1x týdně	9
1x za 14 dní	1
méně často	4
počítač děti nemají k dispozici	12

Σ 39

Tab. č. 10: Četnost hraní poč. her - se SŠ vzděláním

Graf č. 7: Četnost hraní počítačových her – srovnání dle vzdělání pedagogů

Lze oprávněně předpokládat, že se mohou projevit rozdíly v četnosti zařazování počítačových her do výchovně-vzdělávacího procesu v MŠ mezi školami na vesnici a ve městě. Proto jsme provedli třídění i dle tohoto kritéria.

Četnost zařazení počítačových her učitelkami pracujícími v městských MŠ	Četnost
každý den	2
několikrát týdně	6
1x týdně	4
1x za 14 dní	2
méně často	3
počítač děti nemají k dispozici	3

Σ 20

Tab. č. 11 Četnost hraní poč. her - pracující v městských MŠ

Četnost zařazení počítačových her učitelkami pracujícími ve vesnických MŠ	Četnost
každý den	3
několikrát týdně	11
1x týdně	8
1x za 14 dní	3
méně často	9
počítač děti nemají k dispozici	17

Σ 51

Tab. č. 12: Četnost hraní poč. her - pracující ve vesnických MŠ

Komparace výsledků tříděných dle lokality, ve které se mateřská škola nachází, podává následující výsledek: děti v městských mateřských školách mohou hrát počítačové hry častěji než děti na vesnici. Znatelný je zvláště v této kategorii rozdíl mezi přístupem k počítači u mateřských škol na vesnici a ve městě vůbec.

Graf č. 8: Četnost hraní počítačových her – srovnání dle lokality

Během dne děti v MŠ absolvují řadu činností, při kterých mohou být počítače vhodně využity. Bylo žádoucí zjistit, jak je využívání počítače rozloženo mezi jednotlivé činnosti dětí.

Zjistili jsme, že nejčastěji, a to téměř shodně, využívají učitelky mateřských škol počítač jako nabídku činností v ranních hrách a alternativu při náhradních aktivitách (místo odpoledního odpočinku pro nespavé děti, místo pobytu venku při nepříznivém počasí, aj.) – celkem 63 % dotazovaných. Ostatních 14 % respondentů pak počítač uplatní v didakticky zaměřených činnostech. Možnost jiné dotazování neupřesnili.

Dotazníková položka: Ve které části dne zařazujete počítač pro děti?

Zařazení počítače v části dne	Četnost
ranní hry	35
didakticky zacílené činnosti	16
náhradní aktivity (místo odpoledního odpočinku pro nespavé děti, místo pobytu venku při nepříznivém počasí, aj.)	36
jiné	5
počítač děti nemají k dispozici	20

Σ 112

Tab. č. 13: Zařazení počítače v části dne

Další dotazníková položka se zaměřila na respektování pravidel hygieny při práci dětí na počítači. Bylo zjištěno, že 59 % respondentů vede děti k uplatňování zásad hygieny. Jen 7 % menšina učitelek odmítá, že by děti při zařazování počítače do výuky vedly k určitým pravidlům hygieny práce na počítači. Ostatní 4 učitelky uvedly, že neví, nebo neznají pravidla, kterými se řídí hygiena práce.

Dotazníková položka: Domníváte se, že vedete děti ve Vaší MŠ k respektování pravidel hygieny při práci na počítači?

Respektování pravidel hygieny	Četnost
ano	35
spíše ano	7
nevím	4
spíše ne	3
ne	2
počítač děti nemají k dispozici	20

Σ 71

Tab. č. 14: Respektování pravidel hygieny

Dále jsme se zaměřili za zjištění skutečnosti, jaký význam počítačovým hrám respondenti přikládají v porovnání s ostatními hrami. Nejvíce respondentů (31 %) chápe počítačové hry v souvislosti s předškolním vzděláváním jako doplňkové. Ostatní učitelky se prakticky

rovnoměrně zařadily do kategorií, z nichž jedna počítačovým hrám přisuzuje velmi významné, atraktivní až prioritní postavení mezi hrami, druhá skupina je považuje za nevýznamné. Je zřetelné, že názory jsou rozporuplné.

Dotazníková položka: Jaké má počítačová hra postavení mezi hrami dětí předškolního věku?

	Odpověď respondentů	Četnost
8 %	Prioritní, zásadní, silné, je na prvním místě	6
7 %	Významné	5
18 %	Oblíbené, atraktivní	13
31 %	Doplňkové, zpestření, orientace v technice	21
3 %	Specifické, zvláštní	2
6 %	Není hrou v pravém slova smyslu, ani tak, ani tak, neví	4
4 %	Malé	3
15 %	Okrajové, nevýznamné, nedominantní, nezásadní	11
8 %	Žádné	6

Σ 71

Následovalo zjištění postojů k zařazování počítačových her v prostředí mateřských škol a zavádění počítačů do předškolního vzdělávání.

Dohromady 46 % respondentů uvádí kladný postoj k zavádění počítačů do vzdělávacího procesu předškolního vzdělávání. Další 23 % je v tomto ohledu rezervovanějších, mají k implementaci výhrady. Poslední větší skupinu, tj. celkem 24 % dotázaných tvoří ty učitelky, které na tuto problematiku pohlížejí negativně a bez počítače pro děti by se ve své mateřské škole obešly.

Dotazníková položka: Jak pohlížíte na využívání počítačových her v prostředí mateřských škol a zavádění počítače do předškolního vzdělávání?

	Odpověď respondentů	Četnost
6 %	Velmi pozitivně, patří do vzdělávání již od mateřské školy	4
40 %	Kladně	29
23 %	Jen okrajově, jako doplněk činností, v omezené míře	16
7 %	Ani tak, ani tak, neví	5
13 %	Spíše nesouhlasí, je to zbytečné, není to nutné	9

11 %	Negativně, nepatří do mateřské školy, proti zavádění	8
------	--	---

Σ 71

Pozoruhodné bylo rozklíčování atraktivnosti počítačových her pro děti předškolního věku. Atraktivitu počítačových her pro děti přisuzuje 33 % dotázaných učitelek libivému grafickému zpracování, množství audiovizuálních efektů a jejich rychlé proměnlivosti. Další početná skupina 15 učitelek se domnívá, že jsou zajímavé pro svou jednoduchost a malé nároky na přemýšlení. 20 % respondentů v nich vidí činnost, kterou se snaží děti napodobovat. Zbylé odpovědi udávají ztotožnění s hrdinou, prožití nemožného, možnost opakování, aj.

Dotazníková položka: Zjakého důvodu jsou podle Vás počítačové hry pro předškolní děti tolik atraktivní?

	Odpověď respondentů	Četnost
33 %	Grafika, zvukové efekty, barevnost, obrázky a jejich proměnlivost	23
21 %	Jsou jednodušší oproti skutečným hrám s herním partnerem, jsou pohodlné, kdykoliv dostupné, neměnné, pasivní zábava	15
20 %	Napodobení dospělých, starších sourozenců	14
10 %	Možnost stát se někým jiným, zažít to, co jindy nelze	7
7 %	Náprava chyby, více řešení, více postupů, další možnost opakování, okamžitá zpětná vazba	5
4 %	Suplují jinou aktivitu, příp. hrového partnera, který není k dispozici	3
4 %	Nevím	3
1 %	Nejsou atraktivní	1

Σ 71

Hraní počítačových her má své klady i negativa. Bylo zjištěno, že téměř polovina dotázaných (46 %) dělí své odpovědi ohledně přínosu počítačových her v předškolním vzdělávání tak, že hry mohou zlepšovat postřeh, paměť, pozornost, myšlení, aj., druhá stejně

početná skupina v hraní nenachází žádný přínos. Další mají k přínosům počítačových her výhrady a připomínky, ovšem uznávají jejich klady při obsluze počítačové techniky.

Dotazníková položka: Spatřujete v hraní počítačových her dětmi předškolního věku nějaký přínos?

	Odpověď respondentů	Četnost
23 %	Zlepšení postřehu, orientace, logického uvažování, paměti, jemné motoriky, pozornosti, myšlení, volba rozhodování z více postupů, kombinační schopnosti, rychlé reakce, soustředění	16
23 %	Ne, žádný přínos	16
17 %	Spíše ano, záleží na druhu hry, výběr her, specifické pro danou věkovou kategorii, přiměřeně	12
13 %	Seznámení s technikou ještě před vstupem do ZŠ, čím dříve, tím lépe pro budoucí život	9
10 %	Ano	7
4 %	Ne příliš, uznává spíše didaktické výukové programy	3
4 %	Minimální přínos, jen do jisté míry	3
4 %	Rozšíření vzdělávací nabídky, atraktivní způsob vyhledávání informací	3
1 %	Relaxační přínos	1
1 %	Nevím	1

Σ 71

38 % respondentů spatřuje rizikovost hraní počítačových her ve vzniku možné závislosti na tomto a varují před množstvím času, které děti u počítače stráví. Další se obávají o sociální aktivity dětských hráčů a jejich možné problémy v komunikaci s vrstevníky. 10 % učitelek vidí v počítačových hrách nebezpečí ztráty fantazie a tvořivosti dětí. Ostatní akcentují nezdravý životní styl, agresivitu a problémy s nerozlišením hry a skutečnosti.

Dotazníková položka: Spatřujete v hraní počítačových her dětmi předškolního věku nějaká úskalí?

	Odpověď respondentů	Četnost
38 %	Návykovost, rozvoj možných závislostí, trávení hodně času	28
13 %	Omezení kontaktu s vrstevníky, problémy v sociální oblasti, komunikace	9
10 %	Ztráta fantazie, tvořivosti, omezení dalších aktivit	7
10 %	Nebezpečné z hlediska zdravého životního stylu, problematické při nedodržování hygieny práce na počítači	7
10 %	Ano	7
7 %	Zvyšují agresivitu	5
6 %	Riziko v podobě nerozlišení reality a fikce ve hře	4
6 %	Ne; ne, pokud jsou řízeny učitelkou	4

Σ 71

Šetřením jsme dále zjistili, že učitelky nejčastěji organizují aktivitu dětí u počítače tak, aby se vystřídal ty děti, které o toto mají zájem. Počítačové hraní probíhá většinou ve 2-3 hráčích u počítače zároveň. 17 % respondentů se domnívá, že by měl počítač sloužit k podpoře týdenních témat. Další navrhuji ohlídat čas, po který dítě hraje a dbát na dodržování pravidel.

Dotazníková položka: Jak by podle Vás měla učitelka v mateřské škole, která využívá počítačové hry organizovat tyto aktivity dětí?

	Odpověď respondentů	Četnost
20 %	Mít u počítače 2-3 děti, prostřídat	14
17 %	Propojovat s týdenními tématy, motivovat, komentovat hraní	12
15 %	Zařadit do ranních her při scházení, při rozházení, jako náhradní aktivity	11
14 %	Zařazovat střídavě, za odměnu	10
11 %	Hlídat čas, po který dítě hraje	8

7 %	U počítače jen jedno dítě, individuální práce – dítě s odkladem školní docházky, integrované dítě	5
6 %	Stanovit pravidla, dbát na jejich dodržování	4
4 %	Nevím, nemám zkušenosti	3
3 %	Neorganizovat, jen minimální organizace, volně	2
3 %	Nezařazovat vůbec počítačové hry do mateřské školy	2

Σ 71

Zjistili jsme také, že 41 % učitelek se shoduje v tom, že je třeba dát dětem časový limit pro hraní na počítači, aby nedocházelo k jednostrannému zatížení. 10 % doporučuje, aby hry, které budou děti hrát, pečlivě vybírala učitelka. Dalších 10 % nemá nastavená pravidla pro hraní. 6 učitelek upozorňuje na střídání dětí u počítače a 4 akcentují hygienu práce. Lze říci, že při zavedení počítače do mateřské školy se bez určitých nastavených pravidel neobejdeme.

Dotazníková položka: Doporučujete nějaká pravidla pro děti při hraní počítačových her v mateřské škole?

	Odpověď respondentů	Četnost
41 %	Časové omezení	29
10 %	Hry vybrané učitelkou	7
10 %	Ne	7
8 %	Prostřídat všechny děti, které mají zájem	6
8 %	Ano	6
6 %	Hygienu práce – sezení, vzdálenost očí od monitoru	4
6 %	Spolupráce dětí mezi sebou	4
4 %	Pravidla vytvořená spolu s dětmi, domluvit se na nich	3
3 %	Nevím	2
3 %	Nepodporuji počítačové hry v mateřské škole	2
1 %	Práce jednotlivců, v klidu, bez rušení ostatních	1

Σ 71

Poslední dotazníková položka byla zaměřena na zjištění toho, s jakým záměrem jsou počítačové hry v mateřských školách využívány. 74 % učitelek spatřuje za hraním počítačových her v mateřské škole určitý didaktický záměr. 10 % respondentů v tomto vidí naučení obsluhy počítače a položení základů počítačové gramotnosti. Dalších 10 % využívá počítačové hry jako obohacení běžné výuky.

Dotazníková položka: S jakým záměrem by měly být počítačové hry v mateřské škole využívány?

	Odpověď respondentů	Četnost
74 %	Didaktickým, vzdělávacím, pro výuku, opakování učiva, procvičení znalostí	52
10 %	Základní znalosti obsluhy techniky, počítačová gramotnost	7
10 %	Doplňková činnost, obohacení běžné výuky	7
4 %	Zábava	3
1 %	Nepodporuji počítačové hry v mateřské škole	1
1 %	Žádný záměr	1

Σ 71

4 Komentáře pedagogů z praxe

V rámci dotazníkového šetření mohli pedagogové vyjádřit jakékoliv názory související se zkoumanou problematikou. Následně uvádíme některé z vyjádření:

- Velice mě mrzí, že v dnešní době dávají děti přednost sledováním TV nebo hraním na PC (byť jenom 30 minut denně) než vycházkám do přírody, do muzea, trávením volných chvil s kamarády, rodiči, prarodiči. Dovolím si říct, že to není chyba dětí, ale především rodičů - ti jsou přeci zodpovědní za výchovu svých dětí - pokud dětem dovoluji dívat se na kriminální seriály, nevhodné pořady, nebo hrát "střílečky", nemohou se pak divit, že je jejich potomek agresivní, neumí si hrát jinak než ničením her druhých apod. A pokud dětem v MŠ neumíme i my - učitelky a vychovatelky nabídnout tvořivou a didaktickou hru jinak než jen puštěním her na PC, není problém i u nás? Chápu a rozumím tomu, že dnešní doba je orientovaná na vzdělání, výkony, úspěch, kariéru a seznámení s počítačem v MŠ tyto postoje podporujeme a pohlížíme tím do budoucna dětí, ale dětství je přece o něčem jiném - o spolupráci, hře, kamarádství, důvěře,

radosti - a vztah k těmto nádherným hodnotám při hrách na PC nezískají (pedagožka do 40 let, VŠ, na vesnici).

- V dnešní době je znalost práce na počítači nutností, jeho obsluha by tedy měla být jedním z cílů vzdělávání. Je na zvážení pedagoga, jak tento úkol uchopí, aby nedocházelo ke zneužívání (odkládání dětí k počítači) (pedagožka nad 41 let, VŠ, ve městě).

- V žádném případě by neměly v MŠ mít děti k dispozici hry s prvky agrese (pedagožka nad 41 let, VŠ, na vesnici).

- Časté hraní počítačových her by nemělo nahrazovat kolektivní činnosti a spontánní hry dětí (pedagožka nad 41 let, SŠ, na vesnici).

- Ideální by byl koutek pro děti ve třídě (pedagožka nad 41 let, SŠ, na vesnici).

- Počítače by neměly nahradit vlastní hry dětí s hračkami, s ostatními dětmi. Měly by se využívat uváženě a promyšleně - spíš méně než více. Vždyť počítače budou děti provázet po celý život, tak proč se na něj upínat už v MŠ (pedagožka nad 41 let, VŠ, ve městě).

- Inspekce sleduje rozvoj informační gramotnosti i na MŠ, děti se mají seznamovat s moderní technikou, také s interaktivní tabulí, ale vždy v rámci dohodnutých pravidel (pedagožka nad 41 let, SŠ, na vesnici).

- Počítače v MŠ jsou dle mého názoru zbytečný a nezdravý luxus. Děti v tomto věku potřebují rozvíjet své psychické předpoklady a ne sedět u PC (pedagožka nad 41 let, VŠ, na vesnici).

5 Závěr

V tomto článku se podařilo úspěšně navázat na dříve publikované domácí i zahraniční práce (1), (2), (3), (4), 5, (6), (7), a (8). Cílem realizované výzkumné sondy nebylo podat zobecnitelné závěry a zjištění, avšak poukázat na stav a možné problémy, které by měly být dále reliabilně zkoumány. Mj. se podařilo prokázat, že využití počítače a počítačových her má rozporuplný charakter. Na jedné straně existuje skupina příznivců, kteří počítače každodenně využívají, na druhé straně jsou pedagogové, kteří využívání počítačů zavrhuji.

6 Literatura

(1) *Speciální dětské počítače IBM zamířily do školek v Ostravě*. Citováno dne 5. 9. 2012. Dostupné na: <http://www.ibm.com/news/cz/cs/2011/02/15/b002717u77890y78.html>.

(2) SERPE, A. KidSmart: an essential tool for mathematical education in nursery schools. In *Learning to Live in the Knowledge Society IFIP 20th World Computer Congress*. Milano: IFIP, 2008. p. 313 – 320. ISBN 978-0-387-09728-2.

(3) DOSTÁL, J. Výukový software a počítačové hry - nástroje moderního vzdělávání. *Journal of Technology and Information Education*. 2009, Olomouc - EU, Univerzita Palackého, Ročník 1, Číslo 1, s. 24 - 28. ISSN 1803-537X (print). ISSN 1803-6805 (on-line).

(4) HOTTA, H. - FUJII, K. The Current Status for Children Playing with Multimedia in Child-Care: Deployment of the "KidSmart Early Learning Program" in Japan. In G. Siemens & C. Fulford (Eds.), *Proceedings of World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications 2009*. pp. 2396 - 2408. Chesapeake, VA: AACE. Honolulu, HI, USA June 22, 2009. ISBN 1-880094-73-8

(5) MCKENNEY, S. - VOOGT, J. Technology and young children: How 4–7 year olds perceive their own use of computers. *Computers in Human Behavior*, Volume 26, Issue 4, July 2010, Pages 656-664, ISSN 0747-5632.

(6) KOŽUCHOVÁ, M. 2007. Dieťa predškolského veku a počítač. In : *Infotech 2007*. Olomouc: Votobia, 2007. ISBN 978-80-7220-301-7.

(7) KOCHOVÁ, H. Počítač a dieťa predškolského veku In *Súčasnosc' a budúcnosc' predprimárnej edukácie*. Prešov: PU, 2009. s. 141 – 145. ISBN 978-80-555-0006-5.

(8) ŠMELOVÁ, E. *Mateřská škola: teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. 168 s. ISBN 80-244-0945-3.

Mgr. Michaela Hamplová

Mateřská škola Bělkovice-Lašťany,

Bělkovice-Lašťany 194,

783 16 Dolany, ČR

E-mail: michaela.hamplova@seznam.cz

Www pracoviště: www.skolabelkovice.cz

PaedDr. PhDr. Jiří Dostál, Ph.D.

Katedra technické a informační výchovy

Pedagogická fakulta UP

Žižkovo nám. č. 5

771 40, Olomouc, ČR

Tel: +420 585 635 813

E-mail: j.dostal@upol.cz

Www pracoviště: www.kteiv.upol.cz